

Sygn. akt II PK 45/17

POSTANOWIENIE

Dnia 19 grudnia 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Staryk

w sprawie z powództwa S. L.

przeciwko P. S.A. w W.

o odszkodowanie i odprawę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 19 grudnia 2017 r.,

skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Okręgowego w W.

z dnia 31 sierpnia 2016 r., sygn. akt VII Pa [...],

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,

**2. zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 1350 (jeden
tysiąc trzysta pięćdziesiąt) zł tytułem zwrotu kosztów
pełnomocnika pozwanego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 31 sierpnia 2016 r., sygn. akt VII Pa [...] Sąd Okręgowy w W. w sprawie z powództwa S. L. przeciwko P. S.A. w W. o odszkodowanie za nieuzasadnione wypowiedzenie umowy o pracę oraz o odprawę, oddalił apelację powoda od wyroku Sądu Rejonowego w W. z 30 marca 2016 r., sygn. akt VI P [...], w którym Sąd oddalił powództwo.

Sąd drugiej instancji podzielił i przyjął za własne ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd Rejonowy.

Powód był zatrudniony w P. S.A. z siedzibą w W. na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony od dnia 1 października 2010 r. w pełnym wymiarze

czasu pracy na stanowisku młodszego specjalisty ds. zarządzania majątkiem. Wynagrodzenie powoda za trzy miesiące obliczone jak ekwiwalent za urlop wypoczynkowy wynosiło 7.417,27 zł brutto miesięcznie.

W dniu 19 stycznia 2010 r. u pozwanego miał miejsce wypadek, w którym poszkodowanym był powód, zdarzenie zostało zakwalifikowane jako przy pracy. W grudniu 2012 r. powód wytoczył powództwo przeciwko pracodawcy o zapłatę kwoty 500.000 zł tytułem zadośćuczynienia za krzywdy doznane na skutek wypadku przy pracy. Sprawa toczyła się przed Sądem Okręgowym w W.. W związku z tą sprawą kancelaria prawna, reprezentująca pozwanego w niniejszym postępowaniu, przygotowała pozwanemu opinie, w których dokonano analizy zasadności roszczeń powoda i innych pracowników - uczestników wypadku przy pracy oraz przygotowano strategię procesową w sprawie o zapłatę zadośćuczynienia.

Do obowiązków powoda na zajmowanym stanowisku należał nadzór nad projektami inwestycyjnymi. Powód był (jako jego współtwórca) tzw. właścicielem biznesowym systemu informatycznego [...] Inwestycje, służącego do obiegu dokumentów i spraw w systemie i miał nadzorować poprawność pracy tego systemu.

W dniu 25 września 2015 r. powód udał się do kierownika Departamentu Controllingu i Finansów P. S.A. aby uzyskać dostęp do opinii prawnych zrealizowanych przez kancelarię prawną, które dotyczyły analizy zasadności stanowiska ubezpieczyciela w związku z wypadkiem przy pracy oraz analizy sytuacji prawnej spółki w związku z roszczeniami pracownika z tytułu wypadku przy pracy. Obydwie opinie prawne wskazywały wytyczne dla spółki co do dalszego postępowania w sprawie z uwzględnieniem ryzyka i rokowań oraz praktyki rynkowej w podobnych sprawach. Opinie miały zawierać wskazanie czynności, jakie pozwana powinna podjąć w stosunku do ubezpieczyciela i pracownika. Jedna z opinii dotyczyła powoda osobiście i był do niej dołączony załącznik w postaci płyty CD zawierającej dokumentację medyczną powoda. Po zapytaniu powoda o cel wydania opinii pracownica sprawująca funkcję kierownika Departamentu Controllingu i Finansów dowiedziała się, że opinie dotyczą jego sprawy. Kierownik oceniła zachowanie powoda jako nietypowe i o fakcie tym poinformowała swojego bezpośredniego przełożonego.

W tym samym dniu powód skierował również prośbę do jednego z informatyków zatrudnionego w spółce, o odtworzenie kopii bazy produkcyjnej systemu [...] na serwer testowy systemu. Działanie to miało polegać na zasileniu bazy testowej aktualnymi danymi i zresetowaniu haseł kont konkretnych użytkowników. Informatyk poprosił powoda, aby przesłał mu mailowo listę osób, których hasła do kont miały być zresetowane. Informatyk ocenił prośbę powoda jako nietypową, bowiem nigdy wcześniej nie stosowano takiej praktyki i było to niespotykane, dlatego też poinformował o tym swojego bezpośredniego przełożonego, który zwrócił się do kierownika działu IT spółki z prośbą o potwierdzenie i wydanie zgody na zresetowanie haseł użytkowników na serwerze testowym [...], po wcześniejszym wykonaniu pełnej kopii danych z systemu produkcyjnego. Operacja miała być dokonana w celu przetestowania nowej wersji systemu. Kierownik nie wyraził zgody na to działanie, bowiem taka operacja byłaby w konsekwencji udostępnieniem całej bazy produkcyjnej w systemie [...], a więc modułu inwestycji, zakupowego, urlopowego itd., ze wszystkimi danymi jakie system zawiera. Operacja ta byłaby również nieuprawnionym nadaniem dostępu do danych w części poufnych i zastrzeżonych, w szczególności w obszarze procesu zakupowego - dostęp do pełnej wiedzy o prowadzonych postępowaniach zakupowych. Standardowym działaniem jest przenoszenie systemu testowego na produkcyjny, nie zaś odwrotnie. W spółce zdarzały się prośby o przenoszenie systemu, a nie danych. Zasadniczą różnicę między przenoszeniem procesu a danych jest fakt, iż proces bez danych może sam funkcjonować, natomiast dane bez procesu już nie istnieją. Sama prośba o przeniesienie platform mogłaby nie wzbudzać wątpliwości, gdyby nie dodatkowe prośby o skopiowanie danych i zresetowanie haseł kont użytkowników.

W dniu 7 kwietnia 2015 r. pracodawca wręczył powodowi oświadczenie o rozwiązaniu umowy o pracę za wypowiedzeniem z zachowaniem trzymiesięcznego okresu wypowiedzenia. Jako przyczynę pracodawca wskazał utratę zaufania spowodowaną podejmowanymi przez powoda próbami uzyskania dostępu do informacji i dokumentów pracodawcy, do których uzyskania nie był on upoważniony. Dotyczyło to próby nieuprawnionego dostępu w dniu 25 września 2014 r. do opinii prawnych przygotowanych na potrzeby toczącego się

postępowania sądowego oraz próby uzyskania w tym samym dniu dostępu do bazy produkcyjnej w systemie [...] ze wszystkimi danymi zawartymi w systemie, w tym modułu zakupowego i urlopowego, do których powód nie miał dostępu na podstawie powierzonych mu obowiązków. Powyższe zachowania w ocenie pracodawcy są sprzeczne z zakresem powierzonych powodowi obowiązków pracowniczych w zakresie dbałości o dobro pracodawcy i wskazują na brak lojalności. Powód własnoręcznym podpisem potwierdził fakt otrzymania pisma.

Sąd Okręgowy podzielił argumentację prawną zaprezentowaną przez Sąd pierwszej instancji. W ocenie Sądu odwoławczego, Sąd Rejonowy dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych i wyciągnął z nich wnioski, które znajdowały swoje oparcie w logice i doświadczeniu życiowym. Zarzuty apelacji powoda w tym zakresie miały jedynie charakter polemiczny z ustaleniami Sądu i nie zawierały żadnych argumentów mogących świadczyć o tym, że Sąd pierwszej instancji przekroczył granice swobodnej oceny dowodów. W szczególności trafne były, zdaniem Sądu Okręgowego, ustalenia dotyczące działań powoda zmierzających do zapoznania się z treścią opinii dotyczących spraw o odszkodowanie z tytułu wypadku przy pracy, które zawierały m.in. strategię procesową, jaką pozwana spółka miała przyjąć w toku toczących się postępowań o odszkodowania.

Odnosząc się do specyficznej sytuacji, w jakiej znajdował się powód – pracownik oraz pozwany pracodawca Sąd drugiej instancji podkreślił, że każda ze stron miała prawo realizować przyjętą przez siebie taktykę postępowania w procesie, jak również miała prawo zachować informacje co do planowanego sposobu procedowania wyłącznie dla siebie, bez udostępniania tych informacji osobom trzecim, a zwłaszcza drugiej stronie sporu. Takie stanowisko jest uzasadnieniem przeciwnym charakterem interesów drugiej strony; pozwana miała więc prawo do zachowania w tajemnicy konkretnych informacji i danych w celu ochrony własnych interesów przed pracownikiem, którego interes, w kontekście zawisłego sporu, był diametralnie inny od interesu pozwanej spółki, a obowiązkiem pracownika było prawo to respektować, gdyż ciążył na nim jeden z podstawowych obowiązków wynikających ze stosunku pracy, jakim jest poszanowanie interesów pracodawcy. Wobec tego Sąd odwoławczy podzielił ocenę Sądu Rejonowego, że powód swoim zachowaniem naruszył obowiązki wobec

pracodawcy, co uzasadniało utratę zaufania do powoda i rozwiązanie z nim umowy o pracę za wypowiedzeniem.

Powyższy wyrok Sądu Okręgowego zaskarżył w całości skargą kasacyjną powód. Skargę oparto na zarzucie naruszenia przepisów prawa materialnego i procesowego.

Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania oparto na przyczynach przyjęcia skargi do rozpoznania określonych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 oraz 2 k.p.c. Wskazano, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, a także istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych, w szczególności w odniesieniu do obowiązków pracodawcy względem pracownika w przypadku zaistnienia pomiędzy tymi stronami w trakcie zatrudnienia sporu sądowego dotyczącego wypadku przy pracy pracownika.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną strona pozwana wniosła o nieprzyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na brak występowania przesłanek wskazanych w art. 398⁹ k.p.c., a w razie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania o: oddalenie skargi kasacyjnej w całości; zasądzenie na rzecz pozwanego od powoda kosztów postępowania przed Sądem Najwyższym, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna powoda nie kwalifikuje się do przyjęcia jej do merytorycznego rozpoznania. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie (1) występuje istotne zagadnienie prawne, (2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, (3) zachodzi nieważność postępowania lub (4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

Wniesiona w sprawie skarga kasacyjna zawiera wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania uzasadniony w ten sposób, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) oraz potrzeba dokonania wykładni przepisów prawa budzących poważne wątpliwości (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.) Nie można jednak uznać, że skarżący wykazał istnienie przesłanek przyjęcia skargi do rozpoznania określonych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 czy 2 k.p.c.

W pierwszej kolejności należy wskazać, że oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłance określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. wymaga wykazania, że określony przepis prawa, będący źródłem poważnych wątpliwości interpretacyjnych, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje rozbieżności w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych. Wątpliwości te i rozbieżności należy przytoczyć, przedstawiając ich doktrynalne lub orzecznicze źródła (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08; czy z 18 lutego 2015 r., II CSK 428/14, LEX nr 424365 i 1652383). Konieczne jest wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, a także przedstawienie własnej propozycji interpretacyjnej (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 13 grudnia 2007 r., I PK 233/07, OSNP 2009 nr 3-4, poz. 43). Powołanie się na omawianą przesłankę wymaga również wykazania, że chodzi o wykładnię przepisów prawa, których treść i znaczenie nie zostały dostatecznie wyjaśnione w dotychczasowym orzecznictwie lub, że istnieje potrzeba zmiany ich dotychczasowej wykładni, podania na czym polegają wątpliwości związane z jego rozumieniem oraz przedstawienia argumentacji świadczącej, że wątpliwości te mają rzeczywisty i poważny charakter, nie należą do zwykłych wątpliwości, które wiążą się z procesem stosowania prawa. W przypadku, gdy w ramach stosowania tych przepisów powstały już w orzecznictwie sądów określone rozbieżności, skarżący powinien je przedstawić, jak też uzasadnić, że dokonanie wykładni jest niezbędne do rozstrzygnięcia sprawy (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 28 marca 2007 r., II CSK 84/07; z 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07; z 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08; z 12 grudnia 2008 r., II PK 220/08, niepubl.; z 8 lipca 2009 r., I CSK 11/09, niepubl.; z 20 maja 2016 r., V CSK 692/15, LEX nr 2054493). Ponadto, ze względu na publicznoprawne funkcje skargi kasacyjnej, skarżący powinien wykazać celowość

dokonania wykładni konkretnego przepisu przez Sąd Najwyższy ze względu na potrzeby praktyki sądowej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 14 grudnia 2012 r., III SK 29/12, LEX nr 1238124).

Należy zauważyć, że skarżący nie spełnił wymagań określonych powyżej, pozwalających przyjąć, że w przedmiotowej sprawie rzeczywiście zachodzi potrzeba dokonania wykładni przepisów prawa. W skardze kasacyjnej nie wskazano konkretnego przepisu prawa, który budziłby wątpliwości interpretacyjne, bądź też prowadziłby do rozbieżności w orzecznictwie sądów, nie wskazano również na czym te rozbieżności i wątpliwości miałyby polegać. Skarżący ogranicza się jedynie do ogólnego wskazywania na konieczność interpretacji art. 8 k.p. czy też art. 94 k.p. w kontekście jakichś niedookreślonych obowiązków pracodawcy w przypadku jego sporu z pracownikiem. W skardze kasacyjnej nie wskazano jednak, jakie miałyby być to obowiązki i jaki miałyby mieć wpływ na rozstrzygnięcie tej konkretnej sprawy.

Z kolei istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie nowe, nierozwiązane dotychczas w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może przyczynić się do rozwoju prawa. W świetle utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego dotyczącego przyczyny przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej ze względu na występujące w sprawie istotne zagadnienie prawne polega na sformułowaniu samego zagadnienia wraz ze wskazaniem konkretnego przepisu prawa, na tle którego to zagadnienie występuje oraz wskazaniu argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, w tym także na sformułowaniu własnego stanowiska przez skarżącego. Wywód ten powinien być zbliżony do tego, jaki jest przyjęty przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. (postanowienie Sądu Najwyższego z 9 maja 2006 r., V CSK 75/06, LEX nr 1102817). Analogicznie należy traktować wymogi konstrukcyjne samego zagadnienia prawnego, formułowanego w ramach przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. oraz jego związek ze sprawą i skargą kasacyjną, która miałaby zostać rozpoznana przez Sąd Najwyższy. Zagadnienie prawne powinno, przede wszystkim, być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w

stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01, LEX nr 52571), a jednocześnie być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, aby umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (por. postanowienia Sądu Najwyższego z 15 października 2002 r., III CZP 66/02, LEX nr 57240; z 22 października 2002 r., III CZP 64/02, LEX nr 77033 i z 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08, LEX nr 478179) i pozostawać w związku z rozpoznawaną sprawą, co oznacza, że sformułowane zagadnienie prawne musi mieć wpływ na rozstrzygnięcie danej sprawy (postanowienia Sądu Najwyższego z 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07, LEX nr 864002; z 22 listopada 2007 r., I CSK 326/07, LEX nr 560504), a w końcu, dotyczyć zagadnienia budzącego rzeczywiście istotne (poważne) wątpliwości.

W rozpoznawanej sprawie skarżący nie wskazał jakiegokolwiek zagadnienia prawnego, które mogłoby uzasadniać przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania. W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący formułuje jedynie ogólne pytania o standardy obowiązujące pracodawcę w sporze z pracownikiem i o ochronę pracownika, jednak nie są one w żaden sposób powiązane ze stanem faktycznym tej konkretnej sprawy, nie zostało wyjaśnione jaki wpływ miałyby mieć odpowiedź na te pytania dla rozstrzygnięcia sprawy. Lektura skargi kasacyjnej wywołuje wrażenie, że skarżący oczekuje od Sądu Najwyższego sformułowania istotnego zagadnienia prawnego w ogólnie zakreślonych w skardze kasacyjnej ramach oraz znalezienia argumentów mających podważyć zaskarżony wyrok Sądu Okręgowego, warto zatem zauważyć, że nie jest to rolą Sądu Najwyższego, a skarżącego właśnie. Podsumowując skarżący nie sformułował istotnego zagadnienia prawnego i nie przedstawił jakiejkolwiek argumentacji, która mogłaby uzasadnić istnienie w niniejszej sprawie takiego zagadnienia prawnego.

Stwierdzając, że nie zachodzą przyczyny przyjęcia skargi, określone w art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy postanowił zgodnie z art. 398⁹ § 2 k.p.c. Rozstrzygnięcie w punkcie drugim ma swoje oparcie w § 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 9 ust. 1 pkt 2 w zw. z § 2 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22

października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2015 r., poz. 1800).

I.n